

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 11/2006 vp

Valtioneuvoston selonteko Euroopan unionin perustuslakisopimuksesta

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Ulkoasiainvaliokunta on 9 päivänä joulukuuta 2005 lähettänyt valtioneuvoston selonteon Euroopan unionin perustuslakisopimuksesta (VNS 6/2005 vp) talousvaliokunnalle lausunnon antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Antti Riivari, kauppa- ja teollisuusministeriö

- apulaisosastopäällikkö Jari Gustafsson, ulkoasiainministeriö
- finanssisihteeri Marko Lounatmaa, valtiovarainministeriö
- osastopäällikkö Kjell Peter Söderlund, Suomen Pankki
- asiantuntija Minna Niemivirta, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- lakimies Anu-Tuija Lehto, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry.

Lisäksi valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon Rahoitustarkastukselta.

VALTIONEUVOSTON SELONTEKO

Selonteon lähtökohtana on Euroopan unionin jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten päämiesten Roomassa 29.10.2004 allekirjoittama sopimus Euroopan perustuslaista, jäljempänä perustuslakisopimus. Se on oikeudelliselta luonteeltaan kansainvälinen sopimus, jonka voimaantulo edellyttää kaikkien allekirjoittajavaltioiden ratifiointia.

Eurooppa-neuvosto päätti kesäkuussa 2005, Ranskan ja Alankomaiden kansanäänestysten jälkeen, ottaa perustuslakisopimuksen suhteen pohdintataun. Prosessin jatkamisesta on tarkoitus käydä keskustelu kuluvan vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Kansallisen ratifiointiprosessin mahdollinen jatkaminen jäi kuitenkin jäsenvaltion omaan harkintaan. Sopi-

muksen on tähän mennessä ratifioinut yhteensä 13 jäsenvaltiota, joista kolme on saattanut prosessin päätökseen kesäkuun 2005 jälkeen.

Eurooppa-neuvoston tekemä päätös muutti myös valtioneuvoston suunnitelmia sopimuksen ratifioinnin suhteen. Valtioneuvosto katsoi, ettei eduskuntaa ole syytä pyytää hyväksymään sopimusta välittömästi vaan tarjota sen sijaan eduskunnalle mahdollisuus käsitellä perustuslakisopimusta valtioneuvoston selonteon pohjalta. Selonteon tarkoituksena on pohjustaa perustuslakisopimusta ja Euroopan tulevaisuutta koskevaa laajaa keskustelua eduskunnassa. Valtioneuvosto toivoo, että selonteko palvelisi tässä suhteessa myös kansalaiskeskustelua.

Valtioneuvosto pitää perustuslakisopimusta tarpeellisenä parannuksena unionin nykyisiin perussopimuksiin verrattuna. Perustuslakisopimusta koskevan yksityiskohtaisen tarkastelun li-

säksi selontekoon sisältyy yleisluontoinen osuus unionin tulevista kehitystarpeista ja unionin laajentumisesta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta on keskittynyt selonteossa erityisesti sisämarkkinoita, yleishyödyllisiä taloudellisia palveluja, kuluttajansuojaa sekä kauppapolitiikkaa ja energiaa koskeviin osuuksiin. Valiokunta yhtyy näiltä osin valtioneuvoston linjauksiin jäljempänä seuraavin huomioin.

Yleisempänä huomiona koko toimialaansa liittyvän sääntelyn osalta talousvaliokunta katsoo, että perustuslakisopimus olisi omiaan selkeyttämään, yksinkertaistamaan ja tehostamaan unionin sisäistä ja ulkoista toimintaa. Sopimus täsmentäisi unionin toimivallan rajoja ja instituutioiden välisiä suhteita sekä loisi unionille nykyistä selkeämmän säädöshierarkian. Asioiden käsittelyssä pääsääntöisesti noudatettava määräenemmistöpäätöksenteko lisäisi lainsäädäntömenettelyn nopeutta. Valiokunta kiinnittää kuitenkin vakavaa huomiota luultavasti pitkäksi muodostuvaan siirtymäkauteen, jolloin voimassa olisivat sekä perustuslakisopimuksen mukaiset uudet säädökset että jo kumottujen perussopimusten nojalla annetut säädökset. Erityisesti säädösten kohteena olevien tahojen oikeuksien turvaamiseksi tulisi siirtymäkaudeksi luoda selkeät säännöt näiden kahden säädösjärjestelmän toiminnasta.

Sisämarkkinat, yleishyödyllistä taloudellista etua koskevat palvelut ja kuluttajansuoja (III-130—III-179 artiklat, III-122 artikla sekä II-98 artikla ja III-235 artikla)

Sisämarkkinat tulisivat perustuslakisopimuksessa kuulumaan edelleen jaetun toimivallan piiriin lukuunottamatta niiden toimintaa varten tarvittavien kilpailusääntöjen vahvistamista, joiden osalta unionilla olisi yksinomainen toimivalta. Unionin toimivalta laajenisi teollis- ja tekijänoikeus-

keuksien osalta, joille luotaisiin uusi oikeusperusta (III-176 artikla). Muut aineelliset säännökset säilyisivät tiettyjä lähinnä päätöksentekomenettelyä koskevia muutoksia lukuunottamatta nykyisellään.

Perustuslakisopimus sisältää uuden oikeusperustan yleistä taloudellista etua koskeville palveluille. Selonteon mukaan kyse on lähtökohteisesti sellaisista yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin tuotetuista palveluista, joiden tuottamisesta ja toimittamisesta koskevassa sääntelyssä esimerkiksi alueellisten ja sosiaalisten näkökohtien huomioon ottaminen on perusteltua. Oikeusperustan nojalla unioni voi määritellä eurooppalailla näiden palvelujen toimintaa sääntelevät periaatteet sekä niitä koskevat taloudelliset ja rahoituskelliset edellytykset. Määräyksen rajauksina todetaan, ettei se rajoita perustuslain I-5 artiklaan sisältyvien, unionin ja jäsenvaltioiden välisiä suhteita koskevien periaatteiden soveltamista eikä jäsenmaiden toimivaltaa tarjota, tilata ja rahoittaa tällaisia palveluja sopimuksen muiden määräysten mukaisesti. Oikeusperustaa voidaan käyttää myös aloilla, joita unionin sisämarkkina- tai muu lainsäädäntö ei koske.

Kuluttajansuojaa koskeva perustuslakisopimuksen säännös (III-235 artikla) vastaa aineelliselta sisällöltään EY-sopimuksen 153 artiklaa. Suojan merkitystä kuitenkin korostaa sen sisällyttäminen myös perusoikeuskirjaan, jonka II-98 artiklassa todetaan, että unionin politiikoissa varmistetaan korkeatasoinen kuluttajansuoja.

Valtioneuvosto pitää kannanotossaan sisämarkkinoiden osalta ehdotettuja muutoksia hyväksyttävänä ja kiinnittää huomiota lähinnä teollis- ja tekijänoikeuksien uuteen oikeusperustaan. Valtioneuvoston mukaan tämä eurooppalaisen suojan luomista koskeva uusi säännös palvelee Suomen tavoitteita vähentämällä tarvetta

turvautua perustuslakisopimuksen joustolausekkeeseen (I-18 artikla). Yleisten taloudellisten palvelujen osalta valtioneuvosto toteaa, että artiklan soveltamisalaan sisältyy tulkinnanvaraisuutta.

Talousvaliokunta katsoo, että ehdotetut sisämarkkinoita koskevat muutokset ovat valiokunnan oman sektorin osalta perusteltuja. Merkittävimpänä valiokunta pitää teollis- ja tekijänoikeuksien eurooppalaisen suojan mahdollistavaa uutta oikeusperustaa, joka yksinkertaistaa ja selkeyttää nykyistä sääntelyä.

Sisämarkkinoiden toimintaan kiinteästi liittyvänä valiokunta kiinnittää huomiota yleishyödyllisiä taloudellisia palveluja koskevaan määräykseen. Näin yleisluontoinen artikla on poikkeus perustuslakisopimuksen tavoitteesta selkeyttää ja täsmentää sääntelyä. Artiklan vaikutuksia sisämarkkinoiden palvelusektorin kehittämiseen on vaikeaa ennakoida. Onkin luultavaa, että määräys johtaa hyvin erilaisiin tulkintoihin, joita viime kädessä joudutaan ratkaistamaan tuomioistuimessa.

Korkeatasoinen kuluttajansuoja on nostettu perustuslakisopimuksessa yhdeksi perusoikeudeksi. Talousvaliokunta pitää tätä painotusta aiheellisenä ja tulkitsee, että se osaltaan antaa tukea myös tiettyjen kansallisesti tärkeiden kuluttajaa suojaavien erityispiirteiden huomioonottamiselle ja säilyttämiselle. Esille on tältä osin tullut mm. kansallinen rahapelejä koskeva sääntelymme, jonka säilymistä valiokunta on painottanut palveludirektiivistä antamassaan lausunnossa (TaVL 19/2004 vp).

Kauppapolitiikka (III-314 ja III-315 artikla)

Perustuslakisopimuksen merkittävimmät kauppapolitiikan alaa koskevat muutokset olisivat ulkomaisten suorien sijoitusten ja palvelujen liittäminen unionin yksinomaiseen toimivaltaan ja Euroopan parlamentin aseman vahvistaminen päätöksenteossa. Toimivallan laajentuminen vähentäisi sekasopimusten käyttöalaa. Päätöksenteko tapahtuisi nykyiseen tapaan pääsääntöisesti määräenemmistöllä. Poikkeuksen muodostaisivat palvelukauppaa, teollis- ja tekijänoikeuk-

sien kaupallisia näkökohtia sekä suoria ulkomaisia sijoituksia koskevat sopimukset, joiden osalta edellytyksenä olisi yksimielinen neuvoston päätös tilanteissa, joissa vastaavien unionin sisäisten sääntöjen antaminen edellyttää yksimielisyyttä. Perustuslakisopimuksen III-315 artiklaan sisältyy lisäksi Suomen ja Ruotsin edellyttämä sosiaali-, koulutus- ja terveyspalvelujen kauppaa koskeva erityismääräys, jonka mukaisesti näiden sektoreiden alaan liittyvistä sopimuksista päätetään yksimielisesti, mikäli sopimukset voivat vakavasti haitata näiden palvelujen järjestämistä kansallisella tasolla ja vaikeuttaa niiden tarjoamista jäsenvaltioiden toimesta.

Valtioneuvosto katsoo, että Suomen yleistavoite kauppapolitiikan tehostamisesta toteutuu sopimuksessa. Keskeisimpänä saavutuksena valtioneuvosto pitää unionin toimivallan laajentamista kattamaan kaikki palvelut ja ulkomaiset suorat sijoitukset. Tämä vähentää sekasopimusten tarvetta ja nopeuttaa sopimusten hyväksymisprosessia.

Talousvaliokunta pitää kauppapolitiikan osalta saavutettua tulosta hyvänä. Unionin toimivallan laajentaminen ja sopimusten hyväksymisprosessin nopeuttaminen parantavat unionin ulkoista toimintakykyä ja uskottavuutta sopimuskumppanina. Sosiaali-, koulutus- ja terveyspalveluja koskevat poikkeukset yhdistettyinä III-315 artiklan 6 kohdan mukaiseen harmonisointikieltoon täyttävät valiokunnan edellisessä lausunnossaan (TaVL 9/2003 vp) esille nostamat tavoitteet. Valiokunta pitää hyvänä myös kansainvälisten suorien investointien saattamista unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Tehokkaiden investointisuojausopimusten merkitys on korostunut globalisaation myötä. Nykyinen järjestely, joka on perustunut eri jäsenmaiden tekemiin kahdenvälisiin sopimuksiin, on saattanut eri jäsenmaissa olevat sijoittajat osin eriarvoiseen asemaan riippuen siitä, kuinka kattavan sopimusverkoston asianomainen maa on saanut neuvoteltua. Unionin toimiminen sopimuskumppanina antaa yhteisösjoihtajille tasa-arvoiset lähtökohdat ja lisännee myös kolmansien maiden kiinnostusta sopimuksia kohtaan.

Energia (III-256 artikla)

Perustuslakisopimus sisältää energian osalta uuden oikeusperustan, jonka mukaisesti se kuuluisi jaetun toimivallan piiriin. Uuden määräyksen nojalla toteutettavilla toimenpiteillä pyritään varmistamaan energiamarkkinoiden toimivuus ja energian toimitusvarmuus unionissa. Tavoitteena on myös edistää energiatehokkuutta ja energiansäästöä sekä uusiin ja uusiutuviin energialähteisiin perustuvien energiamuotojen kehittämistä. Määräyksen nojalla suoritettavilla toimenpiteillä tulee olla liityntä sisämarkkinoiden toteuttamiseen ja toimintaan, ja niiden tulee ottaa huomioon ympäristön säilyttämistä ja sen tilan parantamista koskevat vaatimukset. Määräyksen nojalla ei voitaisi vaikuttaa jäsenvaltioiden eri energialähteiden välillä tekemiin valintoihin eikä jäsenvaltion energiahuollon yleiseen rakenteeseen. Edellä mainittuihin voitaisiin kuitenkin puuttua ympäristötavoitteita sääntelevän III-234 artiklan 2 c-kohdan nojalla. Tällöin kuitenkin edellytettäisiin yksimielisyyttä. Neuvoston yksimielistä päätöstä edellyttäisivät myös myös energiaverotusta koskevat toimenpiteet.

Huomionarvoista on, ettei perustuslakisopimuksella kumottaisi Euroopan atomienergia-yhteisön perustamissopimusta (Euratom-sopimus) vaan siihen tehtäisiin vain välttämättömät perustuslakisopimuksen voimaantulon edellyttämät tekniset muutokset.

Valtioneuvosto katsoo, että energiaa koskeva määräys on hyväksyttävissä, vaikkakin Suomen tavoitteena oli energian toimitusvarmuutta koskevien kysymysten sulkeminen unionin toimivallan ulkopuolelle. Valtioneuvosto toteaa, ettei uudella määräyksellä luoda oikeusperustaa, jonka nojalla Suomi voitaisiin velvoittaa luopumaan ulkomaisen ydinjätteen käsittelyn, varastoinnin ja sen pysyväksi tarkoitettujen sijoittamisen Suomessa kieltävästä lainsäädännöstä. Energiaverotuksen valtioneuvosto olisi suonut siirtyvän määränemmistöpäätöksenteon piiriin.

Talousvaliokunta katsoo, että energian uusi oikeusperusta korostaa oikeutetulla tavalla sektorin merkitystä. Energian toimitusvarmuuteen liittyvien toimivaltakysymysten osalta valiokunta katsoo, että olosuhteet ovat merkittävästi muuttuneet asian aiempaan käsittelytilanteeseen verrattuna. Toimitusvarmuuden parantaminen on noussut korostuneesti esille koko EU:ta koskevana kysymyksenä. Valiokunta on viimeksi Lissabonin strategiaa ja rajat ylittävää sähkökauppaa koskevissa lausunnoissaan (TaVL 4/2006 vp ja TaVL 7/2006 vp) painottanut energiasektorin sisämarkkinoiden kehittämisen tärkeyttä. Toimitusvarmuuden parantaminen liittyy valiokunnan näkemyksen mukaan kiinteästi sekä sisämarkkinoiden kehittämiseen että unionin suhteisiin EU:n ulkopuolisiin maihin. Vaikka päävastuun kansallisesta energian toimitusvarmuudesta tulee edelleen olla kullakin jäsenmaalla itsellään, valiokunta katsoo viimeaikaiseen kehitykseen viitaten, että komission nykyistä voimakkaampi rooli myös toimitusvarmuuden osalta on pienten jäsenmaiden, ml. Suomi, intressissä.

Yksittäisenä kysymyksenä valiokunta kiinnittää huomiota ydinjätteiden sijoittamista koskevaan valtioneuvoston tulkintaan. Valtioneuvosto toteaa, ettei määräyksen voi katsoa velvoittavan Suomea luopumaan nykyisestä kansallisesta sääntelystä. Valiokunta pitää tätä tulkintaa tärkeänä ja viittaa tältä osin viimeiseen ydinjätteiden siirtoa koskevaan lausuntoonsa (TaVL 5/2006 vp), jossa valiokunta on edellyttänyt, ettei yhteisösääntely saa johtaa tilanteeseen, jossa Suomi joutuisi vastoin tahtoaan sallimaan ydinjätteiden tuonnin alueelleen.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta esittää,

että ulkoasiainvaliokunta ottaa huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Jere Lahti /kok
vpj.	Jari Leppä /kesk	Jouko Laxell /kok
jäs.	Arto Bryggare /sd	Sirpa Paatero /sd
	Sari Essayah /kd	Antti Rantakangas /kesk
	Esko Kiviranta /kesk	Martin Saarikangas /kok
	Martti Korhonen /vas	Juhani Sjöblom /kok
	Miapetra Kumpula-Natri /sd	Oras Tynkkynen /vihr.
	Seppo Lahtela /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Perustelut

Talousvaliokunta katsoo lausunnossaan, että toimialaansa liittyvän sääntelyn osalta perustuslakisopimus selkeyttää, yksinkertaistaa ja tehostaa unionin toimintaa ja täsmentää unionin toimivallan rajoja ja instituutioiden välisiä suhteita sekä luo nykyistä selkeämmän säädöshierarkian. En voi yhtyä tähän valiokunnan arvioon jo pelkästään lausunnossa käsiteltyjen osuuksien perusteella.

Sisämarkkinat, yleishyödyllistä taloudellista etua koskevat palvelut ja kuluttajansuoja

Perustuslakisopimuksen mukaan sisämarkkinat kuuluvat edelleen jaetun toimivallan alaan. Sisämarkkinoiden toimintaan liittyvät kiinteästi yleishyödylliset taloudelliset palvelut, joihin perustuslakisopimus tuo uuden oikeusperustan. Sen mukaan yleistä taloudellista etua koskevia palveluja koskevat periaatteet ja edellytykset määritellään eurooppalailla. Yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen määritelmästä ja sen suhteesta yleishyödyllisiin palveluihin on eri jäsenvaltioiden kesken erilaisia näkemyksiä. Uusi oikeusperusta sisällytettiin perustuslailliseen sopimukseen useiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien, mukaan lukien Suomen, vastustuksesta huolimatta. Talousvaliokunta katsoi lausunnossaan perustuslakisopimuksen luonnoksesta (TaVL 9/2003 vp), että uusi oikeusperusta tulisi epäselvänä poistaa. Talousvaliokunnan kanta tuolloin oli, että uusi oikeusperusta saattaisi laajentaa unionin toimivaltaa alueille, jotka Suomessa mielletään yleisiksi hyvinvointipalveluiksi. Toisaalta talousvaliokunta näki, että oikeusperusta saattaisi tarjota mahdollisuuden suojella kansallisia monopoleja tavalla, joka ei ole sopusoinnussa EU:n sisämarkkinoiden kanssa. Ulkoasianvaliokunta yhtyi mietinnössään (UaVM 4/2003 vp) talousvaliokunnan näkemykseen.

Valtioneuvosto epäonnistui uuden oikeusperustan vastustamisessa ja tyytyy nyt toteamaan, että tehdyt muutokset eivät poista määräyksen soveltamisalaan liittyvää tulkinnanvaraisuutta. Myös valiokunta kiinnittää huomiota mahdollisiin erilaisiin tulkintoihin, joita viimekädessä joudutaan ratkaisemaan tuomioistuimessa. Valiokunta tulkitsee, että perussopimuksen perusoikeuksiin nostettu kuluttajansuoja antaisi osaltaan tukea kansallisen rahapelejä koskevan sääntelyn säilyttämiseksi. EY-oikeudellisesti hyväksyttävänä rahapelitoiminnan rajoitusperusteina on tähän saakka pidetty oikeusturvan takaamisesta, väärinkäytösten ja rikosten estämisestä sekä pelaamisesta aiheutuvien sosiaalisten haittojen vähentämisestä. Hyväksyttäviltä rajoituksilta on edellytetty syrjimättömyyttä ja oikeasuhteisuutta niillä tavoiteltuihin päämääriin nähden. Komissio on aloittanut tai aloittamassa eräiden jäsenvaltioiden rahapelitoimintaa koskevia selvitysmenettelyjä, ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on antanut useita rahapelitoimintaa koskevia ratkaisuja (mm. C-275/92 Schindler, C-124/97 Läärä, C-67/98 Zenatti, C-6/01 Anomar ja C-243/01 Gambelli) ja tuomioistuimessa on vireillä useita rahapelitoimintaan liittyviä asioita. Perustuslakisopimus ei siten mielestäni muuta nykyistä tilannetta, jossa tulkinta on jo siirtynyt tuomioistuimelle.

Kauppapolitiikka

Perustuslakisopimus ulottaa unionin kauppapoliittisen toimivallan kaikkiin palveluihin sekä suoriin ulkomaisiin investointeihin. Muun muassa palvelukauppa siirtyisi kokonaan unionin yksinomaiseen toimivaltaan, josta pääsääntöisesti päätetään neuvostossa määräenemmistöllä. Tämä kattaisi siten myös nykyisin niin sanottuun jaettuun toimivaltaan kuuluvat ja yksimielistä päätöksentekoa edellyttävät sosiaali-, terveys- ja koulutuspalvelut.

Ulkoasiainvaliokunta edellytti mietinnössään (UaVM 4/2003 vp), että unionin yksinomainen

toimivalta kauppapolitiikassa hyväksytään ehdotuksen mukaisessa laajuudessa vain, jos päätöksenteko koulutuspalveluiden sekä sosiaali- ja terveystalveluiden kauppaa koskevissa sopimuksissa säilyy yksimielisenä silloin, kun neuvosto antaa komissiolle mandaatin kauppapoliittisten sopimusten neuvottelua varten tai hyväksyy komission neuvotteleman sopimuksen. Lisäksi edellytettiin, ettei kauppapoliittisten sopimusten kautta voisi vaikuttaa unionin sisäiseen toimivallanjakoon eikä yhtenäistää säädöksiä silloin, kun se ei olisi muutenkaan perustuslakisopimuksen mukaan mahdollista.

Perustuslakisopimuksessa tämä vaatimus perustalvelujen suhteesta unionin yhteiseen kauppapolitiikkaan on huomioitu erityismääräyksellä, jonka mukaan neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti neuvoteltaessa ja tehtäessä sopimuksia sosiaali-, koulutus- ja terveystalvelujen kaupan alalla silloin, kun tällaiset sopimukset voivat vakavasti haitata näiden talvelujen järjestämisestä kansallisella tasolla ja vaikeuttaa jäsenvaltion vastuun toteuttamista niiden tarjoamisessa. Yksimielisyysvaatimus edellyttää kahden yhtäaikaisen kriteerin täyttymistä, eli että sopimus haittaisi vakavasti talvelujen järjestämistä kansallisesti ja että se estäisi jäsenvaltiota toteuttamasta vastuutaan. Kynnys käyttää yksimielistä päätöksentekoa ns. turvalausekkeena on näin asetettu korkealle.

Määräyksen mukainen vakava haitta ja vaikeus määriteltäisiin osana unionin normaalia päätöksentekoprosessia unionin toimielinjärjestelmässä. Erimielisyystapauksessa kysymys olisi mahdollista viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Todistustaakka siitä, milloin talvelukaupan kansainvälinen vapauttaminen vakavasti vaarantaisi jäsenmaan hyvinvointijärjestelmän, jää nyt viime kädessä unionin ja sen tuomioistuimen harkintaan.

En voi yhtyä valiokunnan enemmistön näkemukseen siitä, että kauppapolitiikan osalta saatutettu tulos olisi hyvä ja että hyvinvointitalveluiden aseman turvaaminen edellä mainitulla tavalla täyttäisi valiokunnan edellisessä lausun-

nossa (TaVL 9/2003 vp) asettamat tavoitteet. Päinvastoin perustuslakisopimuksen myötä Suomen pääosin julkisrahoitteiset hyvinvointitalvelut alistetaan EU:n kauppapolitiikalle.

Energia

Suomen tavoitteena oli energian toimitusvarmuutta koskevien kysymysten sulkeminen unionin toimivallan ulkopuolelle. Valtioneuvosto katsoo, että sen siirtyminen jaetun toimivallan piiriin voidaan hyväksyä osana perustuslaillisen sopimuksen selkeyttämistä ja yksinkertaistamista. Valiokunta korostaa olosuhteiden muuttamista aiempaan käsittelytilanteeseen verrattuna ja viittaa aikaisempiin lausuntoihinsa energiasektorin sisämarkkinoiden kehittämisen tärkeestä, mihin toimitusvarmuuden parantamisen katsotaan myös liittyvän. Mielestäni energiamarkkinoita käsiteltäessä olisi huomioitava se, että unionin sisämarkkinoiden ja toisaalta kansallisen toimitusvarmuuden turvaamisen edut eivät välttämättä ole yhtenevät.

Valiokunnassa ei kuultu asiantuntijoita perustuslakisopimuksen vaikutuksesta ulkomaista ydinjätettä koskevan kansallisen sääntelyn rajoihin, joten valiokunta tukeutui valtioneuvoston tulkintaan.

Edellä mainittujen seikkojen takia perustuslakisopimus ei mielestäni tule selkeyttämään ja tehostamaan unionin toimintaa eikä täsmentämään unionin toimivallan rajoja ja instituutioiden välisiä suhteita. Sääntelyn rajat jäävät useissa keskeisissä kansallisesti tärkeissä kysymyksissä epäselviksi, ja tulkinta siirtyy tuomioistuimelle. Tällaista EY:n tuomioistuimen tulkintojen asemaa toimivallan siirtämisessä jäsenmailta unionille viime kädessä poliittisesti solmittujen perussopimusten vastaisesti voidaan pitää kompetenssikompetenssin rikkomisena. Perustuslakisopimuksella Euroopan unioni saa toimivaltaa luoda itselleen uusia valtuuksia tuomioistuimen ratkaisujen kautta, vaikka valta unionin perustana olevien sopimusten muuttamiseen pitäisi olla jäsenmailla.

Mielipide

Edellä olevan perusteella ehdotan, että valiokunta lisää lausuntoonsa seuraavan lausumaehdotuksen:

Perustuslakisopimus ei täytä niitä odotuksia, joita siihen kohdistui kodifioivana unionin perussopimusjärjestelmän uudistajana. Perustuslakisopimuksen

piti selkeyttää, yksinkertaistaa ja tehostaa unionin toimintaa ja täsmentää unionin toimivallan rajoja ja instituutioiden välisiä suhteita sekä luoda nykyistä selkeämpi säädöshierarkia. Tässä perustuslakisopimus epäonnistui. Valiokunta siksi esittää, että Suomi ei missään vaiheessa ratifioi tätä perustuslakisopimusta.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Sari Essayah /kd